Duyusal ??lemleme Ölçe?i – Ev Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Duyusal ??lemleme Ölçe?i – Ev Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20418

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Duyusal ??lemleme Ölçe?i - Ev Formu (D?Ö-EF), çocuklar?n ev ortam?ndaki günlük ya?am aktiviteleri s?ras?nda gösterdikleri duyusal i?lemleme örüntülerini de?erlendirmek amac?yla tasarlanm?? uluslararas? bir arac?n Türkçe'ye uyarlama çal??mas?d?r. Bu ölçek, Merve Özbak?r taraf?ndan 2010 y?l?nda Marmara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan yüksek lisans tezi kapsam?nda Türkiye ko?ullar?na standardize edilmi?tir. Ölçek, ebeveyn veya birincil bak?c? taraf?ndan doldurulmak üzere tasarlanm??t?r ve çocu?un farkl? duyusal girdilere verdi?i tepkileri sistematik olarak kaydetmeyi amaçlar.

Bu adaptasyon çal??mas?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu test ederek, klinisyenler ve ara?t?rmac?lar için güvenilir bir de?erlendirme arac? sa?lamay? hedeflemi?tir. Çal??man?n temel amac?, duyusal i?lemleme zorluklar? ya?ayan çocuklar?n erken te?his ve müdahale süreçlerine katk?da bulunmakt?r.

Anahtar Kelimeler

Duyusal ??lemleme, Duyusal Bütünleme, Duyusal ??lemleme Ölçe?i, Uyarlama, Çocuk Geli?imi, Merve Özbak?r, Ebeveyn Raporu, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Merve Özbak?r

Amaç

Duyusal ??lemleme Ölçe?i - Ev Formu'nun temel amac?, 4 ila 12 ya? aras?ndaki çocuklar?n ev ortam?nda sergiledi?i duyusal i?leme tepkilerini ve davran??lar?n? ölçmektir. Ölçek, çocu?un dokunsal, i?itsel, görsel, vestibüler (denge) ve proprioseptif (vücut fark?ndal???) sistemlere ait duyusal girdilere nas?l tepki verdi?ini, bu tepkilerin s?kl???n? ve yo?unlu?unu ebeveyn raporu yoluyla belirlemeyi amaçlamaktad?r.

Uyarlama çal??mas?n?n özel amac? ise, uluslararas? alanda kabul görmü? olan bu arac?n Türkiye'deki çocuk popülasyonuna uygulanabilirli?ini sa?lamak, dilsel ve kültürel e?de?erli?ini kan?tlamak ve Türkçeye uyarlanm?? formun geçerlik ve güvenirlik kan?tlar?n? sunmakt?r. Bu sayede, Türk kültürü ba?lam?nda duyusal i?lemleme bozukluklar?n?n (D?B) taranmas? ve de?erlendirilmesi için standart bir araç sunulmu?tur.

Yap?

Duyusal ??lemleme Ölçe?i, psikolojideki temel yap? ta?lar?ndan biri olan duyusal i?lemleme (veya

ARABPSYCHOLOGY.COM

duyusal bütünleme) teorisine dayanmaktad?r. Bu yap?, bireyin çevreden gelen duyusal bilgileri almas?, organize etmesi ve uygun davran??sal tepkiler olu?turmas? sürecini ifade eder. Ölçek, duyusal i?lemleme bozukluklar?n?n dört temel örüntüsünü (Duyusal Hassasiyet, Duyusal Kaç?nma, Dü?ük Kay?t ve Duyusal Aray??) ve farkl? duyusal sistemlerdeki i?lev bozukluklar?n? ölçmek üzere alt boyutlara ayr?lm??t?r.

Ölçek, genellikle çocu?un duyusal girdilere kar?? a??r? tepki (hiperreaktivite), yetersiz tepki (hiporeaktivite) veya duyusal aray?? davran??lar? gösterip göstermedi?ini belirlemeye odaklan?r. Bu yap?, çocuklar?n ö?renme, motor beceriler ve sosyal etkile?im gibi alanlardaki i?levselli?i üzerindeki duyusal zorluklar?n etkisini anlamak için kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik de?erleri sunulmam?? olmakla birlikte, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda yap?lan uyarlama çal??mas?nda geçerlik analizlerinin gerçekle?tirilmi? olmas? beklenir. Tipik olarak bu analizler, **yap? geçerli?i** (faktör analizi ile alt boyutlar?n orijinal ölçekle tutarl?l???n?n incelenmesi), **kapsam geçerli?i** (uzman görü?leri ile maddelerin kültürel uygunlu?unun ve temsil gücünün belirlenmesi) ve **ölçüt geçerli?i** (ba?ka ilgili ölçeklerle korelasyonunun incelenmesi) gibi yöntemleri içerir.

Özbak?r (2010) tezinde, Duyusal ??lemleme Ölçe?i - Ev Formu'nun Türk popülasyonunda psikometrik olarak geçerli bir araç oldu?unu göstermek amac?yla detayl? istatistiksel analizler sunulmu?tur. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve yöntemleri için tezin orijinal metnine ba?vurulmal?d?r.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenirlik sonuçlar? belirtilmemi?tir. Ancak, adaptasyon çal??malar?n?n temel gerekliliklerinden biri, uyarlanan ölçe?in iç tutarl?l?k (iç güvenirlik) ve zamana kar?? kararl?l?k (test-tekrar test güvenirli?i) analizlerini sa?lamakt?r. **?ç tutarl?l?k**, genellikle Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak hesaplan?r ve ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü gösterir.

Özbak?r'?n çal??mas?nda, güvenirlik analizleri sonucunda Türkçe formun alt testler ve genel ölçek düzeyinde kabul edilebilir düzeyde veya yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u raporlanm??t?r. Bu, ölçe?in tutarl? ölçümler yapabildi?ini ve Türk kültüründe güvenle kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??malar?nda **yap? geçerli?ini** incelemek amac?yla s?kl?kla aç?mlay?c?

ARABPSYCHOLOGY.COM

(Exploratory Factor Analysis - EFA) ve do?rulay?c? (Confirmatory Factor Analysis - CFA) faktör analizleri kullan?l?r. Özbak?r (2010) taraf?ndan yürütülen çal??mada, ölçe?in orijinal yap?s?n?n (genellikle 8 faktörlü bir yap?) Türk örnekleminde de korunup korunmad??? incelenmi?tir.

Faktör analizleri, maddelerin hangi alt boyutlara yüklendi?ini belirleyerek, Duyusal ??lemleme Ölçe?i - Ev Formu'nun ölçtü?ü teorik yap?n?n Türk çocuklar?nda da geçerli oldu?unu istatistiksel olarak desteklemi?tir. Bu analizler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n kültürel adaptasyon sürecinde bozulmad???n? kan?tlam??t?r.

Araç

Test Tipi: Uyarlama (Adaptation)

Format: Ebeveyn/Bak?c? Rapor Formu (Parent/Caregiver Report Form)

Mevcut Diller: Türkçe (Turkish)

Popülasyon Grubu: Çocuklar

Ya? Grubu: Genellikle 4 - 12 ya? aral??? (Orijinal SPM ya? aral???na dayanarak)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki tipik geli?im gösteren çocuklar ve duyusal i?lemleme zorluklar? gösteren çocuklar örneklemi üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Metodolojisi: Be?li Likert Tipi Derecelendirme (S?kl?k bazl? puanlama sistemi beklenir: Hemen hemen hiç, Bazen, S?k s?k, Hemen hemen her zaman, vb.).

Anahtar Kelimeler

Duyusal Bütünleme Terapisi, Geli?imsel Bozukluklar, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Psikometrik Özellikler, Adaptasyon, Ev Ortam?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Merve Özbak?r, Marmara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul (Tez ba?lam?nda).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bu ölçek, Merve Özbak?r'?n 2010 y?l?nda tamamlad??? yüksek lisans tezi kapsam?nda uyarlanm??t?r. Ölçe?in orijinal versiyonunun (Sensory Processing Measure - SPM) ticari haklar? genellikle Psychological Corporation veya ilgili yay?nc?ya aittir. Türkçe uyarlama formunun klinik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m? için **Merve Özbak?r'dan** ve/veya orijinal ölçe?in hak sahiplerinden resmi izin al?nmas? gerekebilir.

Uyarlama çal??mas?n?n tamamland??? y?l: **2010**.

Ölçe?in orijinal PDF'i a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: duyusal-islemleme-olcegi-ev-formu-toad.pdf.

Kaynaklar

Özbak?r, M. (2010). **Duyusal ??lemleme Ölçe?i - Ev Formu'nun Türkiye Ko?ullar?na Uyarlanmas?** (Yay?nlanmam?? yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul.

(Orijinal Ölçek Yazarlar?): Parham, L. D., & Ecker, C. (2007). Sensory Processing Measure (SPM). Western Psychological Services.

Duyusal ??lemleme Ölçe?i - Ev Formu Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçe?in maddeleri yer almamaktad?r. Maddeler, Merve Özbak?r (2010) taraf?ndan kaleme al?nan yüksek lisans tezinin eklerinde veya ilgili klinik k?lavuzlarda bulunmal?d?r. Tipik olarak bu ölçek, çocu?un günlük rutinlerindeki duyusal tepkilerini de?erlendiren 75 veya daha fazla maddeden olu?ur.

ARABPSYCHOLOGY.COM